

De Vrienden van de Plantentuin Gent

Jovellana punctata, Glendurgan. Foto: Filip

Trewithen. Foto: Dirk

Foto: Marnix

Glendurgan. Foto Karel

Devon - Cornwall tuinreis 8 - 12 mei 2013

Dartington Hall. Foto: Willy

Lost Gardens of Heligan
Foto: Willy

Lost Gardens of Heligan.
Foto: Karel

De Vrienden van de Plantentuin Gent

Driemaandelijks tijdschrift

Jaargang 32 - nr. 2 - juni 2013

ISSN 0777 - 8821

Inhoud

Bestuur 2013	p. 54
Redactioneel	p. 55
Agenda 2013	p. 57
Gentse Feesten in de Plantentuin	p. 57
Plant van de maand = <i>Aphyllanthes monspeliensis</i> (Aphyllanthaceae)	p. 60
Onbekend maakt onbemind - Tropische kas (deel 3) = Afrika	p. 62
Looplijst S17 Tropica Afrika 500	p. 77
Reisverslag: tuinen Devon en Cornwall	p. 81
Colofon	p. 90
Gratis rondleidingen in de Plantentuin	p. 91
Lidgeld 2013	p. 92

Bestuur 2013

Voorzitter

Paul Goetghebeur
Ledeganckstraat 35, 9000 Gent
tel. 09-264 5055
fax 09-264 5073
Paul.Goetghebeur@telenet.be

Secretaris

Ferdinand Cobbaut
Fuchsiastraat 105, 9000 Gent
tel. 0497-848882
Ferdinand.cobbaut@advalvas.be

Penningmeester

Léonard Cobbaut
Willy Maststraat 51, 9032 Wondelgem

Leden,

Harald Evrard, 9050 Gentbrugge
Cyrilla Gillis, 9940 Evergem
Hilde Mortier, 9051 Sint-Denijs-Westrem
Karel Reusens, 9051 Sint-Denijs-Westrem
Frank Schautteet, 9000 Gent

Website

<http://www.plantentuin-gent.be> (Vrienden)
<http://www.plantentuin.ugent.be> (Plantentuin)

Bankrekening: IBAN- BE21 0011 1921 5403 / BIC- GEBA BE BB

De Plantentuin is open:

De tuin en de publiekscassen (Victoriakas, tropische kas en subtropische kas) zijn dagelijks gratis toegankelijk. Tijdens werkdagen kun je er terecht van 9 tot 16.30 u; op zaterdag, zon- en feestdagen van 9 tot 12 u.
De succulentenkas is open op zondagvoormiddag van 11 tot 12 u.

Titelblad: Bauhinia tomentosa (bron: Wikipedia)

Leden ex officio

Prof. Dr. Paul Goetghebeur
Directeur, Plantentuin

Ing. Chantal Dugardin
Hortulana, Plantentuin
Ledeganckstraat 35
9000 Gent
tel. & fax: 09-264 5073
Chantal.Dugardin@UGent.be

Redactioneel,

Beste Vrienden, en andere zeer gewaardeerde lezers,

Om nog maar eens met het weer te beginnen, we hebben zo het gevoel dat we dit jaar even de lente hebben overgeslagen. Onze planten hebben zeer lang gewacht met groeien, de botten bleven slapen, de knoppen bleven onder de grond... En nu is daar alles tegelijk, inclusief het onwaarschijnlijk snel opschietende "onkruid". Met ons lichtjes krimpend tuiniersbestand is daar toch een begin van een probleem aan het ontstaan. Misschien kunnen onze leden hierbij een rol spelen ? We zullen hierover de gedachten bijeenbrengen, en u hoort dan nog van ons.

Vrijdag 17 mei was voor onze Plantentuin een hoogdag, met de uitreiking van een institutioneel eredoctoraat aan Mevr. Sara Oldfield, secretaris-generaal van BGCI (Botanic Gardens Conservation International), in aanwezigheid van Mevr. Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur. De Plantentuin wil haar functie als erkend museum, als erfgoeddrager waar maken, in meerdere opzichten. De steun die we hierbij krijgen van beide personen, elk met hun grote verantwoordelijkheid in hun respectievelijke functies, is voor ons van groot en zelfs wezenlijk belang. In een volgend nummer van dit tijdschrift wil ik graag een tekst plaatsen die in duidelijke taal uitlegt wat de impact is van de GSPC (Global Strategy for Plant Conservation), een programma opgezet door de Verenigde Naties, in haar Convention on Biological Diversity, met onder andere een belangrijke bijdrage van de BGCI. Kort gezegd : hoe kunnen we de biodiversiteit in stand houden ?

In dit nummer leest u een levendige impressie van onze recente reis naar Engeland, meer bepaald in het meest westelijke deel, met de beroemde Cornwall-tuinen.

Op het einde van de reis, aan de P & R onder de brug van Gentbrugge, heeft onze chauffeur Ivan me een achtergebleven plastic tasje overhandigd met daarin een aankoop verricht in de shop van Dartington Hall (wat kaartjes, van diverse formaten, en een ronde doos met chocolaatjes - nog niet van geproefd !). Deze tas is nog altijd bij mij, en ik wil die graag terugbezorgen aan de eigenaar. Even laten weten, aub ?

Nog een interessant berichtje voor onze taalminnende Vrienden. In een samenwerking van Vlaamse en Nederlandse universiteiten is een onderzoek opgestart naar het actieve vocabularium van diverse en uiteenlopende groepen personen (naar leeftijd, opleidingstype, links- of rechtshandig, etc.). Er is een plezierige test on-line waarmee u zelf een bijdrage kan leveren aan dit onderzoek. Ga naar :
woordentest.ugent.be

Een laatste gedachte...

Sinds geruime tijd gebruikt de UGent als slogan " Durf denken ". Op de lichtbalk van de UFO in de Sint-Pietersnieuwstraat wordt deze slogan geregeld getoond, met vertaling naar tientallen andere talen, onder andere in het Latijn, " Sapere aude ", woorden die ook tijdens de Verlichting prominent aanwezig waren.

Vertaald naar de Plantentuin zou dit worden : durf kijken, durf waarnemen, durf ruiken, en iets minder evident : durf voelen ? (brandharen !), durf proeven ? (dodelijk giftige planten !)...

Uw redacteur,

Paul Goetghebeur

Agenda 2013

Juli

- Zo 7 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: Eetbare bloemen
Zo 7 13u45 Bezoek Proeftuin Geens

Augustus

- Zo 4 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: Planten uit
Amerika

September

- Zo 1 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: Van toendra tot
Tropisch regenwoud

Oktober

- Zo 6 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: Planten die de
wereld veranderden
Zo 13 Boomkwekerij Carlos Verhelst en museum Permeke

November

- Zo 3 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: Naaktzadigen

December

- Za 14 Algemene Vergadering

Gentse Feesten in de Plantentuin

Thema's gratis rondleidingen

- Zon 21 juli 14u30: rondleiding in 't gens dialect in den botanieken hof
Ma 22 juli 14u30: Verrassende boomarchitectuur
Di 23 juli 14u30: Tropische voedingsgewassen
Woe 24 juli 14u30: Plantenkleuren belicht
Do 25 juli 14u30: Van toendra tot tropisch regenwoud
Vrij 26 juli 14u30: Planten en hun naam
Za 27 juli 14u30: Door de tuin geleid
Zon 22 juli 14u30: Bijbelse planten

De rondleidingen, van 14.30 uur tot 16 uur, starten onder de luifel aan de ingang van het hoofdgebouw.

Avondrondleidingen

Op zaterdag 27 en zondag 28 juli zijn er avondrondleidingen van ongeveer 1 uur. Vertrek tussen 20 en 21 uur aan het Palmarium.

Woensdag 24 juli: kinderworkshop “creatief met planten”

In de Plantentuin is er op woensdag 24 juli van 14u30 tot 16 uur voor kinderen van 6 tot 12 jaar een workshop onder de noemer: ‘**creatief met planten**’

Onder ervaren en deskundige begeleiding doen we eerst inspiratie op in de Plantentuin. Dan maken we met leuke verftechnieken een prachtige schildrij. *(We dragen kledij die tegen een verfspotje kan!)*

Om het beheersbaar te houden is het aantal deelnemers beperkt tot 25. Vooraf inschrijven is noodzakelijk en kan telefonisch bij Ferdinand Cobbaut op het nummer 0497-84.88.82.

De deelname bedraagt 5 euro per kind, te betalen bij de aanvang van de workshop op 24 juli.

Zondag 28 juli: Kleinschalige plantenruil

Van 14u30 tot 17 uur kan je in de Plantentuin een plant komen ruilen. Het is ruilen in de zin dat er niet betaald wordt. Wie een (of meerdere) plant(en) brengt en aan de ruiltafel toevoegt mag een (of meerdere) plant(en) van ongeveer dezelfde waarde meenemen.

Om het kleinschalig te houden wordt het aantal aangebrachte planten (en dus ook meegenomen planten) beperkt tot maximum vijf.

Met koffie of pint kunnen we nog even napraten en misschien ook even ver-rast worden door een originele aanwinst.

Zondag 28 juli van 14u30 tot 17 uur: EHBD (of : eerste hulp bij determinaties)

Op welke manier kan dat ? Zeer eenvoudig !

Thuis, in de tuin, of ergens onderweg naar uw werk heeft u een een rare plant gezien, die vreemde bloemen vormt, en u weet absoluut niet waar die vandaan komt, of tot welke soort deze plant behoort.

U brengt een takje van deze plant mee, en in het Palmarium is een expert aanwezig die voor u de naam van die plant opzoekt. U kan verder nog meer nuttige informatie krijgen, over eetbaarheid, giftigheid, levensduur, groei-vorm, enz., natuurlijk in de mate van de beschikbaarheid van gegevens.

Kamerplanten, snijbloemen, foto's of andere afbeeldingen komen ook wel in aanmerking, maar door de omvang van het mogelijk aantal soorten kan een oplossing iets moeilijker (tot onmogelijk) te vinden zijn.

We hopen om een mooie lijst van interessante planten bijeen te krijgen, en als dat lukt dan komt er een verslagje in ons tijdschrift.

Zaterdag en zondag 27 en 28 juli: Tweedehandsbeurs van boeken over planten

Tijdens de nocturnes, op zaterdag en zondag van 20 tot 22 uur, en op zondagnamiddag van 14u30 tot 17 uur is er in het Palmarium een tweedehandsbeurs met boeken over planten, tuinen en landschappen (met medewerking van Oxfam Solidariteit).

Een unieke gelegenheid om onze visie over de plantenwereld een beetje te verruimen!

**Devon en Cornwall
5 dagen tuinenbezoek
Vijftig tinten groen**

Gilberte

Plant van de maand = Aphyllanthes monspeliensis (Aphyllanthaceae)

Toen ik enige tijd geleden op zoek ging naar een nieuwe "Plant van de Maand" was ik begonnen met doorzoeken van een fenologische databank van de Plantentuin. En tot mijn grote verwondering is daar geen enkele waarneming uit de maanden juni-juli-augustus aanwezig. Achteraf gezien is dat fenomeen eigenlijk niet zo ongewoon. Want de "gewone" bloeimaanden leveren geen spectaculaire of enigszins ongewone bloeifenomenen, en dus = een gat in onze waarnemingen.

Bijgevolg, uw redacteur gaat op zoek in de werkelijke Plantentuin (weg van de virtuele, digitale "reality"-show). Dankzij het compacte karakter van onze Plantentuin is een overzicht relatief snel te maken, gecombineerd met een achtergrondkennis van de specialiteiten...

En daar is dan inderdaad een - in meerdere opzichten - bijzonder opmerkelijke plant, met de bovenstaande wetenschappelijke naam, die we na enig overdenken kunnen omzetten naar een nieuwe (en betekenisvolle) Nederlandse naam, *Blauwebloem-zonder-blad*.

De wetenschappelijke historiek begint, zoals bij veel Europese planten, bij de grondlegger van de huidige naamgeving, Carl Linnaeus. In zijn basiswerk *Species Plantarum* (1753) wordt het genus *Aphyllanthes* beschreven (technisch : in de volgende editie van *Genera Plantarum*), voorzien van één enkele soort, *Aphyllanthes monspeliensis*, beschreven op basis van een plant uit de buurt van het huidige Montpellier.

Het areaal is nu beter bekend als het westelijke Mediterrane gebied, van Portugal tot Italië, en van Marokko tot Libië. Deze soort heeft een uitgesproken voorkeur voor droge, rotsachtige bodems.

De plant vormt een zeer dichte, compacte zode, met het bijzondere monocotylen-type van secundaire diktegroei in het rizoom.

De basis van nieuwe bloeistengels is omgeven door twee bladeren, waarbij elk blad is gereduceerd tot de bladschede. Deze twee bladeren staan in orthodistische positie, maar door de torsie van de stengel lijken ze meestal spiralig geplaatst.

De bladscheden omgeven de stengel als een stijve koker, open aan de ventrale zijde, en ze eindigen bovenaan in een tongetje, waarboven een zeer kleine bladschijf kan worden waargenomen.

De laagste bladschede is rose gekleurd, de hoogste is veel bleker rose met een groenige tint, en met een naar boven duidelijker wordende, groene middennerf.

De bloeistengel is geribd, met een tiental donkergroene ribben, afgewisseld met telkens een lichtere strook waarin de huidmondjes liggen (zichtbaar met een loepe).

De bloeistengel eindigt in een compact bloemgestel, omgeven door twee vliezige schubben, waarin 1 of 2 bloemen. Elke bloem is zelf nog eens bedekt door 4-5 licht bruine tot rose en groen aangelopen schubben.

De bloem is opgebouwd uit 3 + 3 vrije tepalen, in een helder hemelsblauw, waarvan de onderste helft een (niet-vergroeide) brede buis vormt. Aan de voet van elke tepaal is een meeldraad, die basaal vergroeid is met een tepaal. Het vruchtbeginsel is 3-hokkig, met 1 zaadknop in elk hok. De vrucht opent als doosvrucht met 3 zaden, elk met een zwarte zaad huid.

Deze plant vertoont een ongewone morfologie, anatomie en pollenkorrelstructuur, en werd vandaar morfologisch geassocieerd met tal van diverse families (Eriocaulaceae, Xanthorrhoeaceae, Lomandraceae, Anthericaceae, Phormiaceae, Asphodelaceae, Johnsoniaceae). Het gaat hierbij min of meer

duidelijk om min of meer opvallende gelijkenissen of convergenties, die nu door middel van moleculaire analyses zijn bevestigd of ontkracht.

Ook de moleculaire classificatie (APG III 2009) (cf website Peter Stevens, Missouri Botanical Garden) toont verwantschap met diverse families van de Asperge-orde (Asparagales), zoals de Themidaceae (met bv. *Triteleia*), Hyacinthaceae (met bv. *Hyacinthus*, *Scilla*, *Muscari*), Agavaceae (met bv. *Agave*, *Anthericum*), zonder duidelijke directe associatie. Besluit:: voorlopig een eigen familie, met 1 genus en 1 soort

Met andere woorden : wait and see !

P.S.

De beste plaats om deze soort momenteel te komen bekijken is op onze Rots-tuin, aan de zijde die uitgaat op de hoofdweg. Daar is een opvallende grote zode aanwezig, en die plant zal in de komende maand overvloedig bloeien met haar hemelsblauwe bloemen, niet-te-missen !

Onbekend maakt onbemind ***De tropische kas (deel 3) = Afrika***

Net zoals in de vorige kas, die in deze reeks is besproken, groeien en bloeien (soms) hier meer dan 500 soorten planten. De meeste hiervan kennen we niet, om de evidente reden dat ze niet hier groeien. En toch kennen we vrij veel van deze soorten wél, maar dan indirect omwille van gebruik als "nuttige" plant. "Nuttig" wordt hier in een brede betekenis gebruikt, naar relevantie voor de menselijke maatschappij zoals u straks in deze commentaren kan lezen.

Vooreerst krijgt u een korte beschrijving van de indeling van deze kas.

De meeste bezoekers komen binnen in deze kas ofwel vanuit de Victoriakas, ofwel vanuit de Subtropica. In beide gevallen komt u terecht op het *bordes*, met zicht op de kas vanuit de hoogte.

Op het *bordes* zelf is een deel van de *Sansevieria*-collectie aanwezig, met daartussen een zéér beroemde cultivar, *Sansevieria trifasciata* 'Laurentii', u kent ze wel, de vrouwentongen met het gouden randje... Op ditzelfde *bordes* staat nog een andere collectie van eerder beruchte planten, enkele exemplaren van de Reuzenaronskelk (*Amorphophallus titanum*) die tijdens hun bloei een voor ons walgelijke stank produceren. In de komende maanden zal onze collectie van het genus *Amorphophallus* wellicht serieus aangroeien, u krijgt hierover te lezen in een van de volgende nummers. Wait and see !

Als bezoeker wandelt u dan de trap naar beneden, en dan ziet u links en rechts in de schaduw van het *bordes* twee groepen planten, die bewust daar zijn geplaatst omwille van hun tolerantie voor de diepe schaduw in de ondergroei van de tropische regenwouden. Ook hierover zal in een later nummer commentaar volgen.

Het pad maakt een omtrekkende lijn rond een centraal "eiland", met een doorsteek ongeveer halfweg. Links van het linkerpad ligt het perceel *Azië 100* tot aan Zuil 7, vanaf daar tot aan de grote poort ligt *Azië 200*. Het voorste deel van het eiland wordt op de lijst aangeduid als *Amerika 300*, het achterste deel is *Amerika 400*. Rechts van het rechterpad is achteraan een klein perceeltje, ingericht als een miombovegetatie, = *Afrika 500*, en de rest van dat perceel is dan *Afrika 600*. En hiermee zijn alle onderdelen gesitueerd, en kunnen we onze becommentarieerde wandeling starten.

In welke volgorde worden de planten hier gepresenteerd ? We starten met *Azië* (deel 1), gevolgd door *Amerika* (deel 2), en eindigend met de *Afrikaanse* soorten (deel 3).

Binnen elk van deze drie delen komen de planten in *alfabetische orde* aan bod. Aangezien weinig van deze planten over een Nederlandse naam beschikken (het zijn verre exoten, nietwaar) is de alfabetische volgorde die *van de wetenschappelijke naam*, zoals die op de labels worden vermeld.

Nog een laatste nota ! Op de labels wordt meestal het areaal kort omschreven, en dan blijken nog heel wat "fout" geplaatste planten aanwezig, Amerikaanse soorten in Azië of Afrika, en vice versa. Dit zijn restanten van historisch gegroeide slordigheden, die we nu langzaam maar zeker aan het verbeteren zijn. Het gaat wel om bomen en struiken, en dan nog tropische, waarvoor de vervanging door kwalitatief betere exemplaren absoluut niet eenvoudig is, en zelfs werken met stekken is echt niet altijd evident. Een moeilijke operatie, maar moeilijk gaat ook, met veel geduld en volharding.

En dan nu, de lijst met "Afrikaanse" planten, plus de commentaar...

Adansonia digitata, Baobab (*Malvaceae*, Kaasjeskruidfamilie)

De Baobab is een welbekend icoon van de Afrikaanse savanne, gebruikt / misbruikt bij allerhande toeristische infotainment, en zeer herkenbaar door de enorme omvang van de stam. Deze boom speelde een belangrijke rol bij het sociaal leven in veel Afrikaanse gebieden, hierover is een omvangrijke massa literatuur beschikbaar. In de tropische kas gedraagt de Baobab zich als een echte vertegenwoordiger van de tijdelijk droge tropen : in het droog seizoen staat de boom inderdaad kaal. Zijn stam is bij ons gelukkig langzaam aan het zwellen, maar later zal wellicht toch ooit een conflict ontstaan met het wandelpad.

Wat bij ons exemplaar opvalt is de gedraaide groei van de (half-bovengrondse) wortels, een gevolg van het te lang in een pot gegroeid exemplaar.

In wat oudere werken zal u deze soort aantreffen onder de familie Bombacaceae, die nu quasi unisono is opgenomen in de verbrede Kaasjeskruidfamilie, opnieuw een familie die haar zwaartepunt van diversiteit verplaatst ziet naar de tropische regionen.

***Bauhinia tomentosa* (Leguminosae, Peuldragersfamilie)**

De bladeren van dit genus (en enkele verwante genera) zijn goed herkenbaar aan de opvallende tweelobbigheid, een herinnering aan de twee beroemde broers Bauhin, botanici uit Basel. Samen met het genus *Cercis* (de Judasbomen met hun cauliflorie) en nog enkele verwanten vormen ze de tribus Cercideae, een zeer basale evolutionaire lijn in de uitgebreide familie van de Peuldragers (Leguminosae).

Momenteel is deze kleine struik aan het bloeien, de gele kroon vertoont een omgekeerd patroon vergeleken met onze Vlinderbloemenfamilie : de twee kroonbladen die bij onze Brem de kiel vormen zijn hier vrij en bedekken de twee zwaarden, die op hun beurt de vlag (met een donkere vlek) bedekken. Ook merkwaardig is de verkleuring na bloei, de kroonbladen worden licht rose tot bruin paarsig, en gaan hangen en vallen kort daarna af.

Hier zijn we een beetje stout, en gebruiken een niet-officiële familienaam. We leggen later, in een volgend nummer wel even uit wat hier aan de hand is.

***Brillantaisia leonensis* (Acanthaceae, Acanthusfamilie)**

Sponsoring en mecenaat zijn een moderne ontwikkeling ? Hier is opnieuw een bewijs van het tegendeel, natuurhistorische onderzoekers hebben sinds het prille begin van de ontdekking van de wereld (vanuit Europees standpunt) kunnen werken dankzij de welwillende steun van vooruitziende beschermers. De Franse botanicus Palisot de Beauvois heeft een groot aantal planten uit West-Afrika kunnen verzamelen en beschrijven door de logistieke ondersteuning aangeboden door de reder Brillantais-Marion. En dankbaarheid kent geen grenzen...

Het epitheton *leonensis* verwijst duidelijk naar de vindplaats Sierre Leone. Nu blijkt deze soort een synoniem van de eerder beschreven soort *Brillantaisia owariensis*, een naam die eveneens verwijst naar het Afrikaans toponiem Oware, een koninkrijk in West-Afrika.

***Cassia singueana* = *Senna singueana* (Leguminosae = Peuldragers)**

Uit recent onderzoek is duidelijk geworden dat het genus *Cassia* in de brede zin drie aparte evolutionaire lijnen verenigt, en deze worden nu als zodanig onderscheiden met even aparte namen, *Cassia sensu stricto*, *Senna*, en *Chamaecrista*.

De drie genera zijn door duidelijke morfologische verschillen herkenbaar :

- *Cassia* heeft helmdraden die voor een deel lang en duidelijk gebogen zijn, en met per bloem 2 steelblaadjes,
- *Chamaecrista* heeft rechte helmdraden, en eveneens per bloem twee steelblaadjes,
- *Senna* heeft ook rechte helmdraden, maar de bloemstelen dragen geen steelblaadjes.

Deze peuldrager is een vertegenwoordiger van de talrijke Peuldrager-soorten die dominant zijn in een vegetatietype in zuidelijk tropisch Afrika, de *miombo*. De geveerde bladeren laten relatief veel licht door, de ondergroei is helemaal niet in duister gehuld, en is in tegendeel zeer rijk aan bloemen en kruiden. Opvallend zijn ook de talrijke en imposante termietenheuvels, waarmee dan een droogte-flora is geassocieerd, met bv. veel soorten *Sansevieria*. Een waar paradijs voor plantkundigen !

***Cola acuminata* (Malvaceae, Kaasjeskruidfamilie)**

Hier was een zoveelste voorbeeld van een weeskind, een plant-zonder-naam. Zoals reeds meermaals aangegeven krijgen dergelijke planten een "1900-nummer", d.w.z. dit nummer (i.c. 1900 4369) staat voor een oude accessie, of een waarvan de origine of het label is verloren gegaan. En deze plant weigert pertinent om te bloeien, waardoor een determinatie dan weer zeer moeilijk, om niet te zeggen onmogelijk wordt.

Opnieuw dankzij de kennis en het alerte geheugen van onze plantenexpert Jan De Langhe is deze illustere onbekende op naam gebracht. Vooral de variabiliteit inzake bladvorm (ongelobd tot 2- of 3-lobbig) heeft gezorgd voor een herkenning.

Costus lucanusianus (Costaceae, Costusfamilie)

Van dit genus zijn enkele soorten aanwezig in de Plantentuin, waaronder deze West-Afrikaanse soort. Deze planten zijn in 1979 eigenhandig door de vroegere hortulanus, Karel Otten, verzameld in het wild in Ivoorkust en als levende planten (wellicht als rizoom) meegebracht naar onze collectie.

De volwassen bladeren lopen volgens een langgerekte schroeflijn langs de stengel (in het jargon = spiromonostich), maar dit is een gevolg van verschuivingen die zeer vroeg bij de ontwikkeling van de bladprimordia plaatsvinden. Oorspronkelijk worden de bladeren aangelegd in tweerijige positie, bijna niet te geloven...

Verder vallen ook de gesloten bladschede op, en het tongetje rond de stengel, dat aan de bovenrand lang behaard is.

Dracaena surculosa (Ruscaceae, Muizendoornfamilie)

Een absoluut merkwaardige *Dracaena*, met twee soorten scheuten en twee soorten bladeren (resp. heterocladie en heterofyllie). Delen van de stengel vertonen een snelle en gestrekte groei, met duidelijke internodia en sterk verkleinde bladeren (die we als catafyllen aanduiden), en dan plots valt de groei stil, de internodia worden zeer kort, en er wordt een rozet gevormd van grotere, "normale" loofbladeren.

Een beetje vergelijkbare situatie kan u zien bij de planten die in de bloemenwinkel als "Lucky Bamboo" worden verkocht. Die planten zijn echt geen bamboe's, maar behoren tot ditzelfde genus *Dracaena*, en zeer vergelijkbare, kleine bladeren (= catafyllen) ziet u op de – kunstmatig – gewonden stengels.

Dorstenia hildebrandtii (Moraceae, Moerbeifamilie)

Vooraan in dit kleine miombo-perceeltje staan wat kleine plantjes bijeen, eerder onopvallend, maar ze bloeien bijna het hele jaar door, met heel bijzondere bloemgestellen. Kom even dichterbij, en dan wordt de situatie duidelijk : u ziet een vlakke, brede, gemeenschappelijke bloembodem (= bloemkoek) waarop talrijke bloemetjes zitten, en die bloemkoek vormt talrijke uitsteeksels, van soort tot soort zeer verschillend. Misschien is een

vergelijking met een vijg verhelderend. Bij een vijg is deze bloemkoek ingezonken en heeft aan de bovenzijde een nauwe opening, hier is die bloemkoek helemaal open en plat, en alle bloemetjes zijn gewoon zichtbaar. Bij de rijping van de vruchtjes worden de zaden uit de opdrogende vrucht weggeschoten (= ballistochorie) en bijgevolg gedraagt deze soort zich als een lichtjes invasieve soort in kunstmatige situaties als bv. onze tropische kassen.

Entandrophragma leplaei (Meliaceae, Mahoniehoutfamilie)

De familie Meliaceae is zeer bekend en begeerd geworden door de aanwezigheid van enkele soorten bomen die hout leverden van uitzonderlijke kwaliteit, de mahoniebomen uit tropisch Amerika. De jacht op deze bomen was zo intens dat tenslotte enkel minderwaardige exemplaren van deze soorten aanwezig bleven. En waardoor dit een voorbeeld-casus werd voor *genetic erosion*, concreet in dit geval een plantensoort waarvan de "interessantste" exemplaren zijn weggeroofd, en de kreupele bomen overbleven.

Maar niet getreurd, de houtjagers hebben in andere werelddelen nieuwe soorten van dezelfde familie ontdekt, met vergelijkbare kwaliteiten, en met vergelijkbare niet-duurzame exploitatie. Bekijk even deze Afrikaanse boom, hier, ter plaatse, en geef toe : de stam nodigt uit tot gebruik als constructiehout, recht en met gave schors en weinig of geen sporen van lagere vertakkingen.

Dus : hier is (was ?) een vervanger van een Amerikaanse producent van een luxe-houtproduct, tot ook weer deze bron is uitgeput (en dan gaan we verder naar de volgende vervanger, nietwaar)...

Ficus pumila (Moraceae, Moerbeifamilie)

De genusnaam *Ficus* moet een belletje doen rinkelen, zeer herkenbaar over het Franse *figue* naar de Nederlandse naam *Vijg*, en deze plant is inderdaad een van de vele honderden soorten Vijg. Zoals de soort aanduiding laat vermoeden, een soort met kleine bladeren, in dit geval beschreven door Linnaeus, en met een Oost-Aziatisch areaal. De soort is niet winterhard, en

wordt hier dus altijd als kamerplant gehouden. In dergelijke condities komt de soort vrijwel nooit tot bloei of vruchtzetting, en ook hier niet !

Op www.botany.hawaii.edu (een zéér interessante site, met veel knappe foto's) kan u enkele vijgjes bekijken.

Maar hoe herkennen we deze plant als een lid van de vijgen ?

Belangrijk is de stengeltop, waar we een kokertje zien dat het volgende (nog-niet-ontwikkelde) blad omgeeft. Dit kokertje is opgebouwd uit de twee compleet (dus : zowel intrapetiolair als contrapetiolair = voor en aan de andere zijde van de eigen bladsteel) met elkaar vergroeide stipulen van het hoogste blad. Bij de meeste soorten Vijg vallen deze stipulen snel af, maar ze laten daarbij een mooi en goed waarneembaar cirkelvormig litteken na, rond de stengel en net aan de basis van de bladsteel. En tenslotte is er nog een belangrijk kenmerk : bij het wegnemen van een blad produceert de stengel meteen een wit melksap (meteen de reden waarom diverse soorten van dit genus zijn getest als producent voor de rubberproductie).

Ons exemplaar start bij de voet van een zuil, kruipt met hechtworteltjes langs een wand omhoog en bedekt de hele zijwand van het bordes.

Hyophorbe verschaffeltii (Arecaceae, Palmenfamilie)

Bij deze palm moet u even naar de top van de stam kijken, waar u een rozet van grote, geveerde bladeren ziet. Het laagste blad bezit een sterk ontwikkelde, verharde bladschede (zoals ook elk volgend blad trouwens), waardoor de okselknop van dat blad zich niet kan ontwikkelen. Pas na het verdrogen en afvallen van deze *crown shaft* kan de okselknop zich onbelemmerd ontwikkelen. Met als gevolg dat de bloemgestellen onder het rozet van bladeren uitgroeien. Opmerkelijk is ook het feit dat de stam hier onderaan smaller is dan bovenaan. Vermoedelijk is dit veroorzaakt doordat deze plant een tijdlang in een kuip is opgekweekt (met belemmerde groei als gevolg), en pas later in volle grond is gezet (waar de palm dan met volle kracht kon uitgroeien).

Deze soort was oorspronkelijk aangeduid als *Mascarena verschaffeltii*, een dubbel betekenisvolle naam.

Mascarena verwijst naar het areaal van de soort, met name beperkt tot het piepkleine eiland Rodrigues, één van de minder bekende Mascarenen-eilanden.

En het epitheton is een eervolle vermelding voor het geslacht Verschaffelt, een van de grote Gentse horticultuurfamilies.

***Leea guineensis* (Vitaceae, Druivenfamilie)**

John Lee (1715-1795) was een vroege en overtuigde propagandist voor de classificatie van Linnaeus, en wellicht kreeg hij een cadeautje van Carl Linnaeus, die het genus *Leea* creëerde in 1767.

De ca 35 soorten van dit paleotropische genus zijn lange tijd als een aparte familie erkend, de Leeaceae, met affiniteiten naar de Vitaceae, de Druivenfamilie.

Waarin verschillen deze soorten van de echte Vitaceae ?

Alle soorten *Leea* zijn struiken zonder ranken, dus niet klimmend met ranken zoals in de Vitaceae.

De bladeren zijn groot en meervoudig samengesteld, en niet enkelvoudig of eenmaal samengesteld zoals in de Vitaceae. De grote stipulen liggen tegen elkaar aan als een vleugeltje aan de basis van het blad, en ze bedekken het volgende jonge blad helemaal.

Anderzijds is de stengelgroei zeer gelijkaardig als in de Vitaceae. Elk bloemgestel wordt terminaal aangelegd, waardoor de groei van die stengel is afgesloten, en de groei wordt verder gezet vanuit de okselknop van het hoogste blad. Deze okselknop groeit dan min of meer in de oorspronkelijke richting verder zodat ontstaat : een *sympodiale* stengel ! Inzake bloembouw en vruchtstructuur zijn *Leea* en de Vitaceae in hoge mate vergelijkbaar, en hun verwantschap is eigenlijk nooit in vraag getseld.

In de huidige werkwijze van de classificatie wordt een familie met één enkel genus (in casu Leeaceae), die duidelijk nauw verwant is met een veel grotere zusterfamilie (in casu Vitaceae) opgenomen in die zusterfamilie.

***Neodypsis decaryi* = *Dypsis decaryi* (Arecaceae, Palmenfamilie)**

Het genus *Dypsis* is een bijzonder variabel genus (met een hele reeks

synoniemen, waaronder *Neodypsis*), en met een spectaculaire soortsvorming op Madagascar, de Mascarenen en ook op het eiland Pemba, vlakbij de kust van Tanzania. De bladeren bij deze palmsoort lijken mooi op drie rechte rijen te liggen, een ongewoon beeld bij palmen. Het areaal is momenteel beperkt tot ZO Madagascar, waar nog een 1000-tal exemplaren in het wild aanwezig zijn.

De uitgebreide synonymie en het merkwaardige areaal van het genus *Dypsis* worden besproken in de tweede editie van het magnifieke werk over palmbomen wereldwijd, *Genera Palmarum*, verschenen in 2008. Een monumentaal boek over een monumentale familie. Aanwezig en bewonderbaar in de bibliotheek van de Plantkunde... Om even de positie van de 19de-eeuwse Gentse horticultuur en plantkunde aan te tonen : een eerste vergelijkbaar werk over de palmen is verschenen in 1878, *Les Palmiers. Histoire Iconographique*, van de hand van Oswald de Kerchove de Denterghem. Deze familie had toen, ter hoogte van de huidige Wintertuinstraat in Gent, de grootste wintertuin van heel Europa, met daarin een grote collectie palmen, die ongetwijfeld een belangrijke bron van inspiratie is geweest voor de auteur. Dit boek is eveneens aanwezig en te bewonderen in onze bibliotheek.

***Pandanus utilis* (Pandaceae, Schroefpalmfamilie)**

De Nederlandse naam voor *Pandanus* is Schroefpalm. En hier op de stam van dit wat oudere exemplaar ziet u zeer duidelijk de drie schroeflijnen lopen gevormd door de littekens van de reeds lang afgevallen bladeren (= spirotristichie).

Verder zijn evenzeer kenmerkend de talrijke steltwortels die uit de stam te voorschijn treden, en naast de zwakke, dunne stambasis van de plant mee de topzware boom helpen ondersteunen.

Alle soorten van deze familie zijn tweehuizig, dus met meeldraadbloemen op de ene boom, en stamperbloemen op een andere boom. Ons exemplaar is vrouwelijk, wat duidelijk blijkt uit de grote, ananasvormige vruchtgestellen, die u hoog in de kruin kan waarnemen.

Het areaal van deze soort is beperkt tot enkele Mascarenen-eilanden, Mauritius, Reunion, en Rodrigues.

***Platyserium elephantotis* (Polypodiaceae, Eikvarenfamilie)**

De varens die behoren tot het genus *Platyserium* worden vaak in het algemeen vertaald als de Hertshoornvarens, wegens de gelijkenis van de groene bladeren met het gewei van een hert. Maar de bladvorm is behoorlijk variabel, zoals u trouwens bij deze soort kan zien, en die helemaal niet meer lijkt op een of ander gewei (of misschien dat van een uitgestorven beest?). De wetenschappelijke naam suggereert een gelijkenis met het oor van een olifant, en die verwijzingen naar olifantsoren zijn in de plantkunde behoorlijk populair voor diverse types van uit-de-kluiten-gewassen bladeren (als ze maar GROOT zijn). Dergelijke gepopulariseerde of ad-hoc uitgedachte namen zorgen bijgevolg voor heel wat verwarring omtrent hun eigenlijke lading.

Een tweede punt dat ik hier even wil belichten is hun levensvorm, deze varens zijn epifyten. Ze leven op bomen, tegen stammen aangedrukt, of op takken die ze als zijte gebruiken. De jonge plant vormt eerst een aantal brede en dicht aangedrukte nestbladeren, eerst groen maar dan snel bruin wordend, en met als voornaamste functie opbouwen van een "nest" waarin rondwaaiende humus en aflopend regenwater kan worden verzameld. Met andere woorden : de plant maakt haar eigen bloempot. Wanneer deze fase met succes is uitgevoerd komen uit het groeicentrum een aantal totaal anders gevormde bladeren, de "gewei"bladeren, die lange tijd groen blijven, en mettertijd ook aan hun onderzijde sporedoosjes zullen vormen. Bij deze varens vormen de sporedoosjes een grote, aaneengesloten bruine laag over een groot deel van de bladonderzijde, dit in tegenstelling tot de meeste andere varens die hun sporedoosjes in groepjes van beperkte omvang aanmaken.

***Psychotria punctata* (Rubiaceae, Koffiefamilie)**

De Koffiefamilie (met haar 12 000 soorten) is in ook onze regio aanwezig, maar is hier vertegenwoordigd door een aantal totaal atypische genera van

kruidachtige planten met bladeren in een schijnkrans, zoals de Walstro- en Bedstrosoorten. De overgrote meerderheid van de genera uit deze familie zijn (sub)tropische bomen en struiken met kruisgewijs tegenoverstaande bladeren, zoals bij de hier behandelde soort. Een opvallend fenomeen bij deze meer typische soorten is de vergroeiing van de steunblaadjes tussen twee bladstelen tot één enkele structuur. Gecombineerd met de onderstandigheid van het vruchtbeginsel heeft dit als resultaat dat soorten uit deze familie eigenlijk eenvoudig herkenbaar zijn als Rubiaceae. Maar dan... komen de echte problemen, veel van de 600 genera zijn niet eenvoudig herkenbaar, en dan zijn er meerdere grote genera waarvoor identificatiesleutels helemaal ontbreken. Begin er maar aan !

En *Psychotria* is dan het grootste genus van de hele familie, met haar 1850+ soorten.

De eerste botanische auteur die dit genus heeft beschreven was Patrick Browne, maar prelinneaan, als *Psychotrophum*, letterlijk = voedsel voor de geest, wegens de gekende eigenschap van opwekkende drankjes die men vervaardigde met extracten van deze planten. Onze Carl Linnaeus veranderde de naam arbitrair in *Psychotria*, en zo is dat dus gebleven.

Het epitheton *punctata* is een duidelijke verwijzing naar de punten / lijnen die in het blad goed waarneembaar zijn in doorvallend licht. Deze "punten" blijken bacteriekolonies te zijn, en momenteel zijn enkele Vlaamse onderzoekers de aanwezigheid en de mogelijke functionaliteit van deze kolonies aan het bestuderen. We zijn zeer benieuwd naar hun resultaten !

***Sabal princepiformis* (Arecaceae, Palmenfamilie)**

Problemen !

Vooreerst, alle soorten van dit genus zijn neotropische soorten, uit de tropen van de Nieuwe Wereld. Bijgevolg, deze palm staat hier totaal fout ingeplant. Is er een vrijwilliger om dit plantje eventjes uit haar Afrikaans hokje over te brengen naar de Amerikaanse tropen ?

Ten tweede, het epitheton zorgt voor moeilijkheden want de soortsaanduiding "*princepiformis*" is (zoals een beetje gevreesd) pure fake.

Het gaat wellicht om een of andere fantasierijke aanduiding van een (lichtjes) afwijkende vorm van de soort *Sabal princeps*, en vaak zijn dit soort "namen" in het leven geroepen omwille van eerder mercantiele redenen, een fenomeen dat ook in onze tijden niet onbekend blijkt te zijn.

Er zijn nog twee morfologische kenmerken die ik hier even wil voorstellen. Ten eerste, de bladeren van de palm zijn costapalmaat, en inderdaad betekenen ze een morfologische overgangsvorm tussen de palmate (handvormige) en de pinnate (veervormige) palmen : de veertjes vertrekken niet uit één punt (het blad is dus niet palmaat), maar ze vertrekken ook niet elk afzonderlijk uit een gestrekte middennerf (het blad is dus niet pinnaat). We zouden deze situatie kunnen omschrijven als "van willen maar niet kunnen".

Sansevieria species (Ruscaceae, Muizendoornfamilie)

Aan deze plant is een mooie historie verbonden. Even voorstellen...

In de jaren '50 van de vorige eeuw (de vorige eeuw, inderdaad) is er een SABENA-stewardess, die tijdens een tussenstop bij de solfatares tussen Bukavu en Bujumbura een opvallende *Sansevieria* opmerkt en een stukje verzamelt. Zij is vol bewondering voor deze opmerkelijke plant, en kweekt deze gedurende lange tijd verder als kamerplant. Na haar overlijden neemt de familie het onderhoud van deze plant over, tot ze werkelijk uit haar voegen barst, en dan wordt contact opgenomen met de Plantentuin. Of we niet zouden geïnteresseerd zijn om deze plant op te nemen in onze collectie. Yes !

En dan blijkt dat we deze plant niet op naam kunnen brengen, omdat ze niet goed overeenkomt met een van de reeds beschreven soorten. Onze conclusie : misschien staat hier voor ons een nieuwe, prachtige soort te wachten op "ontdekking". Wait and see : we wachten op een student met interesse voor *Sansevieria*, en dan gaan we op zoek naar een geïnteresseerde sponsor. Aanmelden bij de Plantentuin. Met onze beste dank !

***Strelitzia alba* (Strelitziaceae, Strelitziaceae)**

Naast de meest gekweekte soort, *Strelitzia reginae* (de "leverancier" van de Paradijsvogelbloem uit de wereld van de snijbloemen) kennen we uit dit Zuid-Afrikaanse genus nog 4 andere soorten, waarvan er drie wel en één (nog) niet in de Plantentuin aanwezig zijn.

Deze *Strelitzia alba* heeft zoals de naam laat vermoeden inderdaad witte bloemen, die in lange bloeiperiodes worden gevormd. Voor de kenners : de bladeren vertonen drie Querzones (verdwijnpunten) en de stam is opgebouwd door een samenwerking van primaire én secundaire diktegroei van het monocotylentype. Ik besef dat dit geen uitleg is, maar een echte uitleg vereist wat tijd en een serieuze inleiding, die hier niet kunnen worden aangeboden. Mijn suggestie : kom als vrije student de plantkundelessen volgen, samen met de eerstejaarsstudenten Biologie. Enkele tientallen van onze Vrienden zijn u reeds voor geweest, en ze hebben zich een semester lang "student" gevoeld...

***Thunbergia erecta* (Acanthaceae, Acanthusfamilie)**

Het genus *Thunbergia* is een buitenbeentje in de familie, in meerdere opzichten. Het is een van de meest basale takken in de evolutie van de familie, zoals we nu weten dankzij moleculaire analyses van het genoom. *Thunbergia* mist ook twee typische Acanthaceae-kenmerken, want steencellen zijn totaal afwezig, en de zaden liggen niet aan verharde, opgespannen funiculi in de vrucht. Bij de typische onderfamilie Acanthoideae zorgen deze opgespannen funiculi (= retinacula) voor het explosief openspringen van de doosvrucht en het metersver wegslingeren van de zaden, zoals u in de late zomer kan zien bij de vele soorten *Acanthus* in de Plantentuin. Momenteel is deze plant mooi aan het bloeien. De bloem is omgeven door twee grote steelblaadjes, daarin ziet u de kleine kelk met 5 sprietjes van kelkbladen, en tenslotte er is een grote kroon, met een sterk ontwikkelde kroonbuis die aan de top een fraaie blauwe zoom draagt.

De meeste soorten *Thunbergia* die worden gekweekt als sierplant zijn klimmende of lianeuze planten, terwijl de soort hier een struikje voorstelt, dat de terechte aanduiding heeft gekregen "*erecta*".

Zamioculcas zamiifolia (Araceae, Aronskelkfamilie)

Als laatste plant in deze reeks komt een uitzonderlijke soort Aronskelk aan bod.

De éne soort van het genus *Zamioculcas* heeft een ZO Afrikaans areaal, maar is momenteel zo populair geworden als ornament (ik gebruik hier met opzet niet het woord "plant") in publieke ruimtes dat sommige auteurs ze durven omschrijven als de *Aspidistra* van de 21ste eeuw.

Voor zover ik de familie ken, is dit de enige soort met samengestelde, enkelvoudig geveerde bladeren. De bladeren blijven lange tijd leven, maar wanneer ze dan toch verwelken vallen de deelblaadjes afzonderlijk af.

Wanneer ze nog groen zijn kan u ze oprapen, tot halverwege in een bloempot plaatsen, en dan moet u wachten. Na enkele maanden zal u een nieuwe, kleine *Zamioculcas* zien opduiken... Na het volledig verdrogen van het blad blijft de verdikte bladsteelbasis als een vlezige cylinder achter, en fungeert nog lange tijd als een reserveorgaan voor de plant.

In de Plantentuin werden deze planten ook lange tijd in potten gekweekt, en bloei hadden we nooit waargenomen. Enige tijd geleden werd dan beslist om de zaak wat te forceren, en de planten werden in een stressvolle situatie geplaatst, meer bepaald zijn toen twee exemplaren aangeplant in het moerasgedeelte rond de vijver in de Victoriakas. Gevolg : kort nadien kwamen uit de basis van de plant meerdere bloeikolven tot ontwikkeling. Zo ziet u maar, (een beetje) stress is goed voor de prestaties, nietwaar. Een vergelijking met examens voor studenten lijkt hier op zijn plaats, of niet ?

Paul Goetghebeur

Looplijst S17 Tropica Afrika 500

ZUIL 14

010	Z	Carissa edulis	Apocynaceae
020	V	Sansevieria species ("sabenae")	Ruscaceae
030	V	Dracaena umbraculifera	Ruscaceae
040	V	Sansevieria caulescens	Ruscaceae
050	V	Dracaena surculosa	Ruscaceae
060	A	Sansevieria stuckyi	Ruscaceae
070	V	Dorstenia hildebrandtii	Moraceae
080	C	Sansevieria dawei	Ruscaceae
090	A	Dracaena hookeriana	Ruscaceae
100	V	Cassia singueana	Fabaceae
110	V	Sansevieria cylindrica	Ruscaceae
120	C	Sansevieria metallica	Ruscaceae
130	C	Psychotria species	Rubiaceae
140	A	Dracaena hookeriana	Ruscaceae
150	A	Dracaena hookeriana	Ruscaceae

ZUIL 15

160	Z	Cyphostemma adenopodium	Vitaceae
170	V	Sansevieria suffruticosa	Ruscaceae
180	C	Sansevieria ehrenbergii	Ruscaceae
190	A	Dracaena hookeriana	Ruscaceae
200	A	Sansevieria kirkii	Ruscaceae
220	A	Kalanchoe bracteata	Crassulaceae

ZUIL 16

Tropica Afrika 600

010	V	Clerodendrum capitatum	Lamiaceae
020	C	Justicia diclipteroides	Acanthaceae

030	C	<i>Dracaena cincta</i>	Ruscaceae
040	C	<i>Sideroxylon inerme</i>	Sapotaceae
060	A	<i>Strophanthus sarmentosus</i>	Apocynaceae
070	A	<i>Strophanthus petersianus</i>	Apocynaceae
ZUIL 17			
080	Z	<i>Platycerium elephantotis</i>	Polypodiaceae
090	V	<i>Setaria megaphylla</i>	Poaceae
100	V	<i>Bauhinia species</i>	Fabaceae
110	A	<i>Entandrophragma leplaei</i>	Meliaceae
120	A	<i>Tamarindus indica</i>	Fabaceae
130	V	<i>Strelitzia alba</i>	Strelitziaceae
140	C	<i>Ficus lingua</i>	Moraceae
ZUIL 18			
150	V	<i>Adansonia digitata</i>	Malvaceae
160	V	<i>Chrysophyllum albidum</i>	Sapotaceae
170	A	<i>Ficus cyathistipula</i>	Moraceae
180	V	Genus species	Chrysobalanaceae ???
190	V	Genus species	Fabaceae (Mimosaceae)
200	C	<i>Bauhinia tomentosa</i>	Fabaceae
210	C	<i>Psychotria punctata</i>	Rubiaceae
220	A	<i>Afzelia cuanzensis</i> ???	Fabaceae
230	A	<i>Carissa bispinosa</i>	Apocynaceae
240	A	<i>Cola acuminata</i>	Malvaceae
250	V	<i>Chrysophyllum albidum</i>	Sapotaceae
260	C	<i>Hyophorbe verschaffeltii</i>	Arecaceae
270	C	<i>Dracaena surculosa</i> 'Godseffiana'	Ruscaceae
280	A	<i>Dregea macrantha</i>	Apocynaceae
ZUIL 19			
290	V	<i>Thunbergia erecta</i>	Acanthaceae
300	V	<i>Thunbergia erecta</i>	Acanthaceae
310	C	<i>Arduina grandiflora</i>	Apocynaceae
320	A	<i>Dombeya burgessiae</i>	Malvaceae

330	V	<i>Arduina grandiflora</i>	Apocynaceae
340	V	<i>Costus lucanusianus</i>	Costaceae
350	C	<i>Ficus umbellata</i>	Moraceae
360	C	<i>Kigelia africana</i>	Bignoniaceae
365	A	<i>Heteromorpha arborescens</i>	Apiaceae
370	A	<i>Carissa macrocarpa</i>	Apocynaceae
380	V	<i>Ficus lyrata</i>	Moraceae
390	C	<i>Ficus virens</i> cf.	Moraceae
400	C	<i>Barleria prionitis</i>	Acanthaceae
410	C	<i>Hippobromus pauciflorus</i>	Sapindaceae
420	A	<i>Ficus natalensis</i> subsp. <i>leprieurii</i>	Moraceae
425	A	<i>Acanthus montanus</i>	Acanthaceae

ZUIL 20

430	V	<i>Ficus lyrata</i>	Moraceae
440	C	<i>Ficus lyrata</i>	Moraceae
450	C	<i>Treculia africana</i>	Moraceae
460	A	<i>Petrea volubilis</i>	Verbenaceae
470	A	<i>Maerua angolensis</i>	Capparaceae
480	V	<i>Palisota barteri</i>	Commelinaceae
490	V	<i>Psychotria punctata</i>	Rubiaceae
500	C	<i>Sabal "princepiformis"</i>	Arecaceae
510	V	<i>Brillantaisia leonensis</i>	Lamiaceae
520	C	<i>Spathodea campanulata</i>	Bignoniaceae
530	A	<i>Dovyalis caffra</i>	Salicaceae
540	C	<i>Leea guineensis</i>	Vitaceae
550	C	<i>Hibiscus tiliaceus</i>	Malvaceae
560	C	<i>Costus lucanusianus</i>	Costaceae
570	C	<i>Ficus sur</i>	Moraceae
580	A	<i>Bombacopsis glabra</i>	Malvaceae
590	V	<i>Ochna kirkii</i>	Ochnaceae
595	C	<i>Strelitzia reginae</i>	Strelitziaceae
600	C	<i>Bombacopsis glabra</i>	Malvaceae

ZUIL 21

610	A	<i>Clerodendrum thomsoniae</i>	Lamiaceae
620	V	<i>Ouratea</i> species	Ochnaceae
630	C	<i>Zamioculcas zamiifolia</i>	Araceae
640	C	<i>Zamioculcas zamiifolia</i>	Araceae
660	A	<i>Crescentia cujete</i>	Bignoniaceae
665	V	<i>Strelitzia nicolai</i>	Strelitziaceae
670	C	Genus species	Familia
680	A	<i>Chrysophyllum glabrum</i>	Sapotaceae
690	V	<i>Hillieria latifolia</i>	Phytolaccaceae
700	V	<i>Luehea divaricata</i>	Malvaceae
710	A	<i>Pandanus utilis</i>	Pandanaceae

ZUIL 22

715	V	<i>Platycerium vassei</i>	Polypodiaceae
720	V	<i>Pseudobombax elliptica</i>	Malvaceae
730	C	<i>Ficus sagittifolia</i>	Moraceae
740	A	<i>Dypsis decaryi</i>	Arecaceae
750	V	<i>Capparis cynophallophora</i>	Capparaceae
760	C	<i>Parmentiera cereifera</i>	Bignoniaceae
770	A	<i>Albizia</i> species cf	Fabaceae

ZUIL 23

772	A	Genus species	Araceae
775	V	<i>Coffea stenophylla</i>	Rubiaceae
780	C	<i>Parmentiera aculeata</i> (edulis syn)	Bignoniaceae
790	A	<i>Dypsis decaryi</i>	Arecaceae
800	A	<i>Bulnesia arborea</i>	Zygophyllaceae

ZUIL 24

810	A	<i>Ficus pumila</i>	Moraceae
-----	---	---------------------	----------

Reisverslag: tuinen Devon en Cornwall mei 2013

Woensdag 8 mei 6.45 A.M. Valiezen in de koffer. Het is niet onze gewoonte om voor 2 straten de wagen te nemen, maar deze keer laten we ons naar de P&R brengen door onze dochter. 5 minuten later zitten ook onze valiezen in de autocar en punten Hilde en Karel ons op de lijst af. Tot onze verbazing waren we de laatste. De Coach Partner bus kon vertrekken en dit zelfs 10 minuten vroeger dan gepland. De weg naar Calais verliep zonder problemen, maar het passeren langs de douane verliep minder vlot. Het scannen van de bus mislukte. Met een bus rond de douanepost rijden leek zo eenvoudig niet. Ook de 2e controle door de scanner lukte niet. Er zat een "stoorzender" aan boord! Iedereen de bus af en naar de identiteitscontrole. Ondertussen moest de bus nog één keer door de scanner en... derde keer goede keer! Achteraf bleek dat aan de paspoortcontrole iedereen afzonderlijk werd gescand en zo werd de oorzaak gevonden. Het bleek te gaan om een overblijfsel van een medische ingreep. De schrik verdween... bij iedereen! De ene dacht al aan de GSM die ze bijhad, een andere dacht dat het misschien wel eens het 'gif' uit Wetteren kon zijn. Gelukkig konden we verder richting shuttle. Voor ons was dit onze eerste shuttlereis, zo'n 80 m diep gaan we, net onder het zeewater – hm... niet teveel over nadenken dat voelt veiliger.

Een uurtje later reed onze bus in Folkstone de shuttle af. Onze chauffeur, Ivan uit Staden, liet zijn stem horen. Zeer enthousiast en levenslustig komt hij over. Ook voor hem was dit de 1^e keer in dit gebied, maar hij had het volste vertrouwen in onze ervaren gidsen & tuinliefhebbers. Verder trekken we op weg naar ons allereerste hotel 600 km verder. Onderweg rijden we langs Stonehenge.

De rit door Somerset houdt halte bij onze eerste opgegeven cottage-garden:

East Lambrook Manor Gardens dat dit jaar 75 jaar oud is. Hier bewonderen we de ideeën en het levenswerk van Margery Fish met haar favoriete cottage-stijl en plantverzorging. De uitbater en zijn hooftuinier staan al op wacht om ons te verwelkomen en ook een roodborstje heet ons welkom. Wij verheugen ons omdat deze goed onderhouden wilde-stijl-tuin veel rust uitstraalt. In een knus huisje genieten wij van een heerlijk *cup of tea* met een heus stuk te lekkere taart. Alle perkjes in deze tuin waren netjes aangelegd. Het viel ons op dat de planten hier toch al wat verder waren in de groei en bloei dan bij ons. Nochtans was er ook hier, volgens één van de tuiniers, een achterstand van 2 tot 3 weken.

Dit was alvast een mooie start. Nu nog naar ons hotel, want iedereen wou eten en van voldoende nachtrust genieten.

Na dit nachtje met ontbijt in Exeter terug de bus op. Iedereen is stipt op tijd! Deze 9 mei kwam er bij Annie een jaartje bij (hoera!) en zij trakteerde op een sultanakoek. Op ons programma vandaag staan wel 3 tuinen:

- 1) Dartington Hall, met het oudste landhuis in Devon en een architecturale tuin.
- 2) Coleton Fishacre aan de zee.
- 3) The Garden House met zijn prachtige tuin. Een prachtige foto ervan zagen we al op de cover van ons eigen tijdschriftje afgedrukt.

In **Dartington Hall** kregen we een uur. Op de binnenplaats bleven we wat kuieren bij een moerascipres met zijn typisch ruitpatroon in de schors en zijn verlies van vele kleine takjes. Normaal zouden ook de kniewortels als een kleine heuvel sterk boven de grond moeten uitsteken. Hier was dit nergens zichtbaar, vermoedelijk doordat het gras hier regelmatig werd afgereden. Ook hier weer een roodborstje dat ons tot op één meter benaderde. Uniek in deze mooie en uitgestrekte tuin zijn de bijzonder oude kastanjes en eiken. De *Magnolia grandiflora*, als een klimopplant tegen het landhuis gesnoeid, valt ons eveneens op, zoals ook de kunstzinnige vormen van de *Taxus* op het oude kerkhof (Een *Taxus* werd in Engeland op het kerkhof geplaatst omdat

men geloofde dat het hielp bij het overgaan en er mogen ook geen dieren op een kerkhof). De oudste grafsteen die we op dit kerkhof vonden was van 1525 en de jongste van 1929. De taxus moet dus al een respectabele leeftijd hebben en dat was eraan te zien.

Hier en daar in de tuin verspreid waren ook mooie kunstbeelden te zien. Bij een stenen ezelbeeld hebben we een foto genomen. Zo staat Silke ook eens naast een andere ezel op de foto.

Onderweg naar **Coleton Fishacre** kregen we een ferme regenbui, maar eens aangekomen scheen weer de zon. Hopelijk blijft dit ook zo. Karel verzekerde ons dat er geen tijd genoeg zou zijn om hier alles te zien en raadde ons aan om zeker het huis te bekijken.

Dit hebben we ook gedaan. we konden ons direct inleven dankzij onze oude Britse reeksen, zoals 'Upstairs Downstairs'. De 'ring'bels om de housemaid/butler te roepen hingen er ook nog. In 1929 bouwden hier Mr & Ms D'Oyly Carte hun droomhuis nadat ze vanop hun yacht dit stuk grond hadden ontdekt.

Na een hapje konden we de prachtige tuin gaan bezoeken die breed begon en op een puntje eindigde aan een klif naar de zee toe. Onderweg veel moois waaronder boomvarens, Camelia met zijn mooie steriele roze bloemen en zelfs een bamboebosje. Het pad om de klif af te dalen was er niet meer. We moesten dus noodgedwongen vanop ongeveer 100 meter hoogte naar de zee en de omringende kliffen kijken. Een zeearend die heen een weer vloog om zijn jongen te voeden was er een extra attractie. Bij de start van het wandelpad werden we even gewaarschuwd voor de terugweg: "Remember Newton's rule; " what goes down must come up". Het stijgen bleek wel minder moeilijk dan verwacht. Eens terug hadden we nog even de tijd om langs het winkeltje te kuieren. Weer was iedereen tijdig op de bus!

De laatste stop voor vandaag was **The Garden House** met zijn prachtige tuin. Regen tijdens de busrit, maar deze keer bleef de regen ons vergezellen bij ons tuinbezoek. Normaal hadden we 2 uur. Een file zorgde dat we uitein-

delijk maar een uurtje hadden om deze mooie tuin te bezoeken. Het was zeker de moeite waard. Deze tuin was netjes ingedeeld in verschillende bedjes mooi afgescheiden met haagjes en met elk hun plantenfamilie. Vele planten kregen ook hun eigen naamplaatje wat het ons gemakkelijk maakte qua determinatie. Was dit de reden waarom Karel dit "Ladywood" noemde? Over een klein brugje hing een fenomenale blauwe regen, nog niet in bloei, jammer voor ons. De Rododendron 'Ever Red' daarentegen stond volop in bloei en dit beeld zal ons ook bijblijven: zo mooi!

De terugweg naar het hotel verliep minder vlot. Vele files. De GPS deed ons eerst stoppen aan een braakliggend terrein. Was het hotel nog niet gebouwd? Uiteindelijk het hotel gevonden waar we 2 nachten verblijven. Bij aankomst bleek dat de groep in 2 moest worden gesplitst voor het avondeten, maar dit kon zo'n mooie dag toch niet meer bederven.

Dag 3 werd door de weermannen niet zo goed bedeed. Het zou een dag met veel bewolking worden en rond de middag regen. Uiteindelijk kregen we een mooie zon en kwam de regen maar op het moment dat de bus vertrok richting hotel. Ideaal dus voor een bezoek aan 2 tuinen in Cornwall. Na een korte rit in **Trebah** aangekomen: een mooie eerder wilde tuin die eindigt aan een klein zandstrand. Hier werd eerst gedurende 100 jaar een tuin aangelegd en verzorgd. In de 40 daaropvolgende jaren was van onderhoud geen sprake meer omdat de tuin zo dikwijls van eigenaar wisselde. Tevens werd in 1944 het dal en het strand nog eens stuk gereden door tanks die van hieruit werden klaargemaakt om te vertrekken richting D-Day in Normandië.

Gelukkig werd in de laatste 30 jaar Trebah beetje bij beetje terug hersteld en vandaag is het er aangenaam vertoeven. Ook hier werden we weer onthaald door een roodborstje! Naast bekende planten zoals Daslook en Robertskruid ook veel onbekende planten. En wat is dit? Nooit gezien! Een Rododendron met aan de takken slierten. Nader onderzoek leerde ons dat het ging om de

Pinus patula die er hoog boven uitkwam en zijn naalden liet vallen. Deze naalden bleven dan hangen over de takken van de Rododendron wat ons op het verkeerde been bracht.

Op het einde van de tuin vonden we een bankje met uitzicht op zee en volledig rondom afgeschermd met struikgewas. Hier was het, in een windstille omgeving, aangenaam vertoeven. Een gaai kwam ons daar zelfs even gezelschap houden. Op de terugweg vielen ons de *Gunnera manicata* op. Deze zou tot 5 meter hoog komen, maar nu al –na de winterslaap- was hij al 2 meter hoog. Volgens het infobord was dit een rabarbersoort uit Brazilië, maar volgens een “echte specialist” zou dit zelfs geen familie van rabarber zijn. Enkel het uitzicht deed eraan denken. Even verder een mooi kunstwerk. De kop, de staart en een middenstuk kwamen boven water. Deze stukken werden afgewerkt met mossen en 2 ogen vooraan. Hier werd duidelijk het monster van Loch Ness geïnsinueerd. Goed gevonden.

Een blik op het uurwerk deed ons toch even schrikken. Nog 25 minuten en... we moesten nog eten. Deze 3 uren waren nu wel bijzonder snel voorbij! Snel naar de cafetaria voor een hap. Bij het binnenkomen zagen we een lekkere quiche, maar dit was niet op de prijslijst terug te vinden. Eens navragen en blijkbaar noemt het hier een flan. We hebben nog een kwartier. Met nog een stuk quiche in de hand kwamen we nog tijdig op de bus.

Weer lieten Karel en Hilde de bus tijdig vertrekken. Dit zal wel de kortste rit zijn die we in deze 5 dagen maakten. Juist geteld 5 minuten. Het was ook maar naar de burens. Een tuin van dezelfde familie, maar geheel anders. Dit gezin Fox had 12 kinderen en dat was aan de tuin te zien. Meer open en in het midden zelfs een ware doolhof. In **Glendurgan** zijn we meegewandeld met een “expert”. Dit is wat we hebben onthouden (of opschreven): de zeer mooie structuur van de meeldraden in de bloem van de *Eucryphia*. Alhoewel dit weken kan bloeien hadden we hier echt geluk, er was aan de gehele struik slechts 1 bloempje open. Ons kinderhartje kwam naar boven. Wat een prachtexemplaar! Het was dus rijtje schuiven. Iedereen wou een eigen foto.

Een beetje verder een Aster (*Olearia*) in boomvorm. Dit zou zelfs bij ons niet overleven, want een beetje vorst is er voor deze plant teveel aan.

De 2 tuinen van vandaag zijn in een vallei en ook de golfstroom zorgt ervoor dat het hier een iets warmer klimaat is. Dat is duidelijk te zien aan alle planten.

Langs alle kanten zagen we ook wilde orchideeën. Zelfs eentje dat zich in een stam van een boomvaren nestelde. Men had hier wel een beetje geholpen, zoals op zoveel andere plaatsen in deze tuin.

Even blijven stilstaan bij de *Magnolia doltsopa* die hier echt bewees dat hij zijn takken in alle richtingen laat groeien. Dit gaf een kunstzinnig effect aan deze boom: grillig maar mooi! Aan de overzijde reukgras (Cumarine). Iedereen kon proeven en sabbelen, maar slechts enkelen hebben de karamelsmaak ervan geproefd. We werden gewezen op een boom... een naaldboom alhoewel iedereen dacht dat het een loofboom was. Blijkbaar laat deze *Phyllocladus* uit Nieuw-Zeeland schubben groeien tussen de naalden. Hierdoor lijken de verbonden naalden meer op een blad. Scheurbuik was de schrik van de zee mannen, maar gelukkig was er de bizarre struik *Drimys winteri* met de vlezi-ge meeldraden waar kevers op afkomen. Van deze bladeren werd thee gemaakt. De grote hoeveelheid vitamine C kon de zeeman voor scorbutum behoeden.

Veel van de planten die we hier zagen zijn ook te vinden in de plantentuin, maar dan veeeeel kleiner uiteraard. Dit maakt het juist zo anders en mooi in Glendurgan.

Via een korte terrasstop naar de bus. Daar was een aangekocht boek van Glendurgan blijven liggen op één van de terrastafels. We hebben die dan ook meegenomen naar de bus. Het bleek uiteindelijk het boekje te zijn van de "schone zus" van een ZBV (Zeer Bekende Vriend van de Plantentuin). De terugrit verliep vlot en we konden deze keer in één groep gaan eten. Na een maaltijd en het proeven van één van de Engelse bieren (wel niet voor herhaling vatbaar!) gingen we slapen, op weg naar dag 4.

Om 10 uur ging **Trewithen garden** open. We kwamen er wel een kwartier te vroeg aan ondanks het missen van de inrit voor bussen. “Blijkbaar vind de GPS van Ivan (de buschauffeur) snellere routes dan mijn google-maps”, schudde Karel weer een verklaring uit zijn mouw. We waren vandaag dan ook de eerste bezoekers. Het Trewithen House uit 1715 was niet te bezoeken, meer tijd dus voor de tuin dat je eerder een park kan noemen.

We kregen een plan voor een wandeling langs de 20 “Champion Trees”. De ene was kampioen in zijn soort omwille van de hoogte, de andere omwille van de diameter of zelfs voor allebei. Deze keer bleef de groep grotendeels samen en Paul had dan ook veel luisteraars voor zijn niet navolgbare uitleg over de boomsoorten.

Uit de vele weetjes hebben we er toch een paar onthouden. Zo zagen we de *Photinia prionophylla* (wij noemen deze struik de glansmispel) in boomvorm. Vooral het blad is speciaal. De zijnerf splitsen op het einde nog eens en die lopen dan naar de bladrand om te eindigen in de tandjes. Eén van de kampioenen was een Rododendron voor zijn hoogte en diameter. Naar schatting een stam van 1 meter en ongeveer 30 meter hoog. Even verder een Magnolia van 2 meter diameter. Spontaan kwam de vraag hoe oud die wel moest zijn. Aan de tak kunnen we al een deel van de leeftijd tellen. Een Magnolia maakt immers elk jaar een schijnsplitsing. Op het einde van de tak wordt een bloem gevormd en langs elke zijde van het litteken krijgen we 2 nieuwe takken (dus geen splitsen, vandaar schijnsplitsing). We telden het aantal stukken tussen de splitsingen van de onderste tak, die voor ons gemakkelijk bereikbaar was. 24 jaar moest deze Magnolia tak minstens zijn!

Trewithen is internationaal gekend voor de kruisingen van Rododendron. Hier zagen we zeer zeldzame soorten. Iemand dacht hierdoor spontaan aan een (waargebeurd) verhaal: op een tentoonstelling over zeer zeldzame Rododendrons was de bewaking zeer hoog om te vermijden dat er materiaal werd meegenomen om zelf te kweken. Eén van de aanwezige dames kon zich ech-

ter niet bedwingen en heeft dan maar haar neus zo diep in de bloem gestoken om 'de geur goed te kunnen ruiken'; maar hiermee had ze voldoende stuifmeel. Ze verzamelde het in een zakdoekje en had voldoende om zelf een hybride van deze zeldzame soort te kweken. Wat was dat leuk om te horen! Nog een paar weetjes. Dacht je ook dat alle hultst stekende bladeren hadden? Nee hoor, de onze is eerder een uitzondering. Hier zagen we verscheidene Ilexen met groenblijvende bladeren die niet prikken. Dat gallen veel op eiken voorkomen is vrij algemeen bekend. Maar wist je ook dat aan de buitenzijde van de gallen veel looistof zit waarmee vroeger inkt werd aangemaakt?

Uiteraard werden veel foto's gemaakt, maar in deze tuin werd vooral jacht gemaakt op een kiekje van het nog niet ontrolde varenblad. Echt mooi! We kregen eveneens kans om op een unieke manier een panorama te bekijken van de tuin met de typische Britse "camera obscura" die toendertijd een trend was. In kleine groepjes gingen we de donkere hut binnen en draaiden de spiegels en prisma's lustig rond. Dat hadden we in de tuin niet verwacht! We sloten ook dit bezoek af met een stukje chocoladecake en een kop Engelse thee. En de regen?... die kwam maar niet!

De 2^e tuin voor vandaag was een meer recent gerestaureerde tuin (1992): de verloren tuinen van **Heligan**. De recente ontwikkeling merk je ook aan de wijze van inrichting. Deze tuin is echt gericht op gezinnen die er een dagje willen verblijven. Er hing eerder een pretparksfeer. Wanneer je het wandelpad blijft volgen dan ga je via sprookjesachtige bossen naar meer educatieve punten. Overal wordt je met verhaaltjes onthaald. De reuzen werden gemaakt in een geraamte en afgewerkt met mossen als kleding en grassensoorten voor de wenkbrauwen en de haren. Goed gevonden!

De perken waren wel ingedeeld volgens soort plantenfamilie, vogels of wild en telkens met infoborden. 2 uur was te kort om alles door te zien. We hebben het hier dan ook gehouden bij veel kijken en genieten. Zo was er de vogelkijkhut waar aan de andere zijde van het glas een grote voederplaats was.

Hierdoor konden we de goudvink, lijster, specht, roek, fazant en vele andere vogels van zeer dichtbij bewonderen. Prenten van de vogels hielpen om de juiste soort te vinden.

Het meest opvallende was wel een Rhododendron in bloei en dit in het midden van het rododendronparkje. Deze struik had een breedte van meer dan 30 meter in een halve maan gesnoeid en nu vol mooie rode bloemen die van heel ver je aandacht trokken. Ook de kronkelende takken, die duidelijk zichtbaar waren dankzij een gat in de struik, waren een kunstwerk.

Nu terug naar de bus, want we trekken al een stukje richting België. Onderweg naar Exeter, ons laatste slaapplek, vielen weer de mooie glooiingen met akkers begrensd door hagen of lage muurtjes. We maakten nog een ommetje doorheen het 954 km² grote natuurgebied **Dartmoor National Park**. Het was imponerend om zien. We kwamen hierdoor wel een uurtje later in het hotel aan, maar het was de moeite waard!

Laatste dag, laatste ontbijt, laatste... Iedereen was het erover eens, het ging weer veel te snel. We moesten afkicken, Daarom nog 1 tuin op de terugweg: **West Green House Garden** in de buurt van Barclay. Dit was voor ons de meest verrassende tuin. Wel jong gerestaureerd en/of aangelegd. Sommige stukken waren zelfs nog "in construction".

Hier kan je wel meer spreken van een tuin terwijl vorige tuinen soms meer leken op een park. De binnenkoer heeft een rand van bloemen en kruiden en herbergt een moestuin. Eens je één van de 4 uitgangen nam kon je een pad volgen. Dit pad eindigde telkens op een andere plek dan wat je verwachtte. Even verrassend waren de mooie planten, maar het meest bijzondere was een narcis met 3 bloemen aan de stengel. Wie we hierover aanspraken kende dit niet en had dit ook nog nooit gezien.

Stipt 15 uur vertrok de bus. Stipt 15 uur begon de regen. Als dit geen juiste planning was!

Karel had toch nog een verrassing. Een allerlaatste tuin! Eentje van beton en metaal gelegen in Folkestone en het noemt: terminal!

Zondag 12 mei om 22.30u veilig terug in Gentbrugge. We hebben in dit verslag veel geschreven, maar nog veel meer niet. Er was zoveel te beleven. Nooit eerder hebben we een trip meegemaakt die op deze wijze en zelfs tot in het kleinste detail werd georganiseerd. Nog nooit eerder maakten we mee dat iedereen zo stipt op de bus zat. Een grote proficiat voor Karel en Hilde en onze chauffeur Ivan. Nog meer: iedere deelnemer zal het met ons eens zijn wanneer wij zeggen: "Doe zo verder en tot volgend jaar!"

Hartegroetjes van Silke en Marnix.

De Vrienden van de Plantentuin Gent

Driemaandelijks tijdschrift

Jaargang 32 - Nummer 2 - juni 2013 ISSN 0777- 8821

Redactie en lay-out

Redacteur: Paul Goetghebeur. Coördinator: Karel Reusens.

Aan de samenstelling van dit nummer hebben meegewerkt: Paul Goetghebeur, Marnix en Silke.

Onze welgemeende dank gaat ook uit naar alle vrijwillige medewerkers die zorgden voor plooi-, kleef-, en transport-activiteiten, die het verschijnen van het vorige nummer mogelijk hebben gemaakt.

© De Vrienden van de Plantentuin Gent, 2013

Overname van artikels is alleen mogelijk ná schriftelijke toestemming van de redacteur.

COLOFON

Gratis rondleidinge in 't gens dialect in den botanieken hof

zondag 2 juni 2013 om 10 u

We goan probeire ulder 't ien en 't ander te vertellen over de plaantsjes en de buumen. Tot tons hein.

Gidsen: Gilberte Neyt en Ferdinand Cobbaut

Gratis rondleiding: Eetbare bloemen - zondag 7 juli 2013 - 10 u

Eetbaar en misschien lekker.

De zomer brengt kleur, smaak en geur op ons bord.

Gids: An Van Eeckaute

Gratis rondleiding: planten uit Amerika - zondag 4 augustus 2013 - 10 u

Bitterzoet heeft in Amerika vele broers en zusjes, zoals aardpeer, aardappel en tomaat. Wie kent nog een paar van hun familieleden? Zonnebloemen, goed geïntegreerde vreemden wat zullen we er mee doen? Zelfs onze roodborstjes en mezen houden van hun gebroken zaden. Bloembladjes van dikke en andere Dahlia's kunnen onze zomersalades kleuren en indianen gebruikten de knollen als voedsel.

Gidsen: Hilde Mortier en Linda Verkimpe

Gratis rondleiding: Van toendra tot tropisch regenwoud

zondag 1 september 2013 - 10 u

We maken een wereldreis door de verschillende biomen en maken kennis met hun kenmerkende plantengroei. We staan ook even stil bij het gebruik van deze planten, de ecologie en de bedreigingen.

Gidsen: Kristel Keppens en Magda De Coninck

Lidgeld 2013 (geldig voor een gezin)

Lid	11 euro
Beschermend lid	15 euro
Steunend lid	25 euro

Te betalen op rekening BE21 0011 1921 5403 van de Vrienden van de Plantentuin Gent, p/a Willy Maststraat 51 9032 Wondelgem, met als vermelding "lidgeld 2013" en "naam van het lid".

Wil a.u.b. de naam en het adres van het lid vermelden, indien deze verschillend is van de betalende persoon. Beste dank.

Meerjarig lidmaatschap

Een meerjarig lidmaatschap is mogelijk (inflatie-bestendig!) onder de voorwaarden hieronder beschreven (warm aanbevolen)

Lid, 5 jaar	50 euro
Beschermend lid, 5 jaar	75 euro
Steunend lid, 5 jaar	125 euro

Lidmaatschap voor het leven (vanaf 50 jaar)

Lid voor het leven	200 euro
Beschermend lid voor het leven	350 euro
Steunend lid voor het leven	550 euro

Men kan ook lid worden door aankoop van het boek 'Planten-Odysee', inclusief een waardebon voor lidmaatschap, aan de prijs van 15 euro (+ 4 euro verzendingskosten). Dit bedrag kan overgeschreven worden op de rekening van Vrienden Plantentuin met vermelding 'Planten-Odysee'.

Aphyllanthes monspeliensis
Plant van de maand

www.bruggeprintshop.be

BRUGGE
PRINTSHOP
COPYSHOP

WENSKAARTJES
CANVASSEN
POSTERS

CURSUSSEN
EINDWERKEN
PLANAFDRUK
THESIS

Driemaandelijks tijdschrift
Jaargang 32 - nr. 2 - juni 2013
ISSN - 0777 - 8821
v.u. Paul Goetghebeur
K.L. Ledeganckstraat 35, 9000 Gent

Afgiftekantoor Gent 1
Erkenningsnummer P 608175

België-Belgique	
P.B.	
3/6124	9000